

ABD'nin Gazze İkiyüzlülüğü ve Arz-ı Me'vud Tehlikesi

ABD Başkanı Biden, MSNBC kanalına verdiği röportajda Gazze'deki sivil can kayıplarına dikkat çekerek, "Olan şu ki, İsrail'in savunma ve Hamas'a yönelik strateji izlemeye devam etme hakkı var. Ancak yapılan eylemlerin bir sonucu olarak kaybedilen masum hayatlara daha fazla dikkat etmelidir. İsrail'e yardım etmekten çok zarar veriyor. Bence bu büyük bir hata. Bu yüzden bir ateşkes görmek istiyorum, büyük bir esir değişimi ile birlikte. Ramazan ayına giriyoruz ve hiçbir şey olmamalı." demişti. Biden, "Başbakan Binyamin Netanyahu konusunda sizin kırmızı çizginiz nedir? Bir kırmızı çizginiz var mı? Örneğin Refah'ın işgali bir kırmızı çizgi olabilir mi?" sorularına "Bu bir kırmızı çizgi ancak İsrail'i hiç yalnız bırakmayacağım. İsrail'in savunması halen kritik önemde." şeklinde yanıt vermişti.

Biden'in bu açıklamalarına ek olarak ABD kamuoyunda Gazze katliamı öncelikli gündemlerden birini oluşturuyor. Kasım ayında yapılacak ABD başkanlık seçim propaganda ve mitinglerinde, Biden sürekli protesto ile karşılaşılıyor. ABD ayrıca Gazze açıklarında insani yardımların ulaştırılmasını sağlamak için gemilerden oluşan bir liman inşa edileceğini açıkladı. ABD yönetimi Netanyahu'dan rahatsız olduğunu ifade ediyor ve geçen hafta İsrail muhalefet lideri Yair Lapid'i Washington'da ağırladı. ABD, eğer Netanyahu Refah kentinde askeri bir operasyona girişirse Birleşmiş Milletler oylamalarında İsrail aleyhindeki tasarıları veto etmeyeceğini söyledi. Birbirinden çelişik ve zıt yaşanan tüm bu gelişmeler ABD kamuoyu baskısının ve Biden yönetiminin kafa karışıklığına işaret ediyor.

ABD'de tüm bu gelişmeler yaşanırken, ABD'nin Gazze ve daha geniş olarak İsrail siyaseti nasıl yorumlanabilir veya nasıl anlamlandırılabilir? ABD gerçekten Gazze'de yerleşmek mi istiyor yoksa asıl niyeti akan kanın durmasını mı sağlamak? Biden'in asıl amacı sadece dünya ve ABD kamuoyunun nabzını düşürmek mi?

Biden ve ABD siyasetçilerinin yaptığı açıklamaların önemli bir amacı, dünya ve ABD kamuoyunun nabzını düşürmektir; ki bu önemli bir ihtimal ancak Biden'in iktidarını zorlayan asıl mesele 2024 Başkanlık Seçimlerindeki çıkmaz. Biden'in önceki seçimleri kazanmasında kritik rol oynayan Müslümanlar, Araplar ve gençler Biden'in mevcut Gazze politikasından rahatsızlık duyuyor. Bunun için Biden önümüzdeki seçimlerde bu kesimin desteğini almak için Netanyahu yönetimini eleştiriyor. Gazze'de devam eden katliamın önemli bir boyutu, aynı zamanda ABD Başkanlık Seçimlerini de ilgilendiren ABD'deki grupların bir hesaplaşmanın yanısıra olarak da görmek mümkün. Netanyahu ve ABD'deki aşırı sağcı müttefiklerin asıl hedefinin 2024 ABD Başkanlık Seçimleri olduğuna şüphe yok. Zira Gazze'deki katliamlar aynı zamanda ABD'deki iç siyaseti de etkiliyor. Müslümanların, Afroamerikalıların ve Hispaniklerin desteği ile iktidara gelen Biden, 2020 seçimlerinde Müslüman seçmenin %65'inin desteğini almıştı. Üstelik sosyalistlerin oyları hesaba katıldığında Biden'in mevcut İsrail tutumu, 2024'te gerçekleşecek başkanlık seçimlerinin hiç de kolay geçmeyeceğini gösteriyor. Bu yüzden Netanyahu ve aşırı sağcılar bu savaşın sürdürülmesinde bu kadar ısrarcı. Şu bir gerçek; ABD seçimlerindeki rekabet aslında Gazzelilerin canı ve kanları üzerinden yürüyor.

ABD'nin Gazze katliamını bahane ederek Akdeniz'de daha fazla yerleştiği gerçeği ABD Gazze politikasının diğer boyutunu oluşturuyor. Daha önce hiç olmadığı kadar çok sayıda uçak gemisini bölgeye yerleştiren ABD, böylece Rusya'nın Suriye üzerinden kazandığı nüfuzuna karşı da bir denge kurmak istiyor. Zira ABD ve birçok Batılı aktöre göre Hamas'ın 7 Ekim saldırıları, Ukrayna Savaşı'ndaki sıkışmışlığı aşmak için Rusya ve İran'ın teşvikleriyle gerçekleştirilmiştir.

Enerji meselesi: ABD'nin Gazze açıklarında yerleşmek istemesinin diğer bir nedeninin burada bulunan enerji kaynaklarının kontrolünü sağlamak olduğu değerlendiriliyor. Zira ABD'nin küresel hegemonyasını sürdürebilmek için kullandığı en önemli araçlardan birinin enerji kaynaklarını ve yollarını kontrol ve denetlemek olduğu biliniyor.

Mısır'ın bypass edilmesi mi amaçlanıyor? ABD, 1979 yılında İsrail ile Mısır arasında imzalanan Camp David Anlaşması'nı korumak istiyor. Mısır ile İsrail'in karşı karşıya gelmesini sağlayacak her girişim aynı zamanda ABD'nin Ortadoğu'daki kontrolünün ve düzeninin bozulmasına yol açacaktır. Bunun için bu denklemde Mısır son derece önemli ve kritik, İsrail'in geleceği ve güvenliği için de.

Hamas'ın zayıflatılması meselesi: ABD, Hamas'ı bir terör örgütü olarak tanımlıyor ancak dolaylı da olsa

Hamas'ın Filistin halkının bir gerçeği olduğunu da biliyor. ABD'nin yaklaşımında Filistin yönetimi tercih edilse bile mevcut Gazze krizinin çözümünün geçici de olsa sağlanmasının Hamas'la müzakereden geçtiği biliniyor.

İmaj kaybını restore etmek istiyor: ABD ve Biden hükümeti İsrail'e verdiği koşulsuz destekten ötürü dünyada yaşadığı imaj kaybını bu şekilde "iyilik meleği" rolüne bürünerek telafi edip tekrar sempati kazanmak istiyor.

Küresel güç meselesi: ABD en nihayetinde İsrail'i de ikna etmek suretiyle Arap ülkeleri ile birlikte Gazze'de bir ateşkes sağlayarak dünyada barış ve istikrarın hâlâ en önemli aktörü olduğu izlenimi vermek istiyor.

Gazze ve Türkiye-ABD İlişkileri

Türkiye Gazze'deki varlığını insani yardım, yaralıların tedavisi gibi konulara yoğunlaştırmış görünüyor. Savaş sonrasında Gazze'nin yeniden inşası yanı sıra Türkiye'nin en önemli teklifi garantörlük formülüydü. Bu teklif önemli ve muhtemelen de ABD ile de müzakere ediliyor. Hatta ABD'nin Gazze açıklarında geçici bir liman inşası konusunda Türkiye ile ortaklaşa hareket edebileceği dahi değerlendiriliyor.

Bu iş birliğinin gerçekleşme ihtimalinin yüksek olması, birçok unsurdan dolayı mümkün gözüküyor. Türkiye ile ABD arasında Somali'de sürpriz bir iş birliği yapılıyor. ABD, Somali'de beş yeni askeri üs kuracak. Ayrıca Türkiye, Balkanlar'a son iki aydır birkaç tabur askeri gönderdi. Buradan şu anlaşılıyor: Türkiye-ABD ilişkileri sadece ikili değil üçüncü dosyalarda da belli bir iş yakınlaşmanın sağlandığını gösteriyor. Karadeniz'deki gelişmelerin de Türkiye'nin ABD ile yaklaşmasında rol oynayan önemli bir mesele olduğu unutulmamalı. Rusya'nın Karadeniz'de mevcut statükoyu bozacak hamleleri ve Ukrayna'nın sahil bölgelerini işgal etmesi, Türkiye için de kırmızı çizgi anlamına geldiğinden mevcut Ukrayna Savaşı'ndaki gidişattan Türkiye memnun değil. Rusya'nın savaşı kazanması ve Ukrayna'nın sahil bölgelerini işgal etmesi, Türkiye için son derece olumsuz neticeler doğurur. Rusya'nın Kırım Yarımadası'nda ve komşu bölgelerde en modern hava savunma sistemlerine sahip olduğu da dikkate alınmalıdır. Karadeniz'in neredeyse tamamı Rus Karadeniz Filosu'nun füze ve topçu sistemlerinin menzili içindedir.

Bununla birlikte NATO ve Rusya arasında Karadeniz'de yaşanacak herhangi bir silahlı çatışma kaçınılmaz olarak önce taktik nükleer silahların askeri kullanımına, ardından da (ve oldukça kısa bir süre içinde) büyük nükleer füze saldırılarına yol açacaktır. Nitekim bunun farkında olan Türkiye, Karadeniz'in daha da ısınmaması için diplomatik ve askeri girişimlerde bulunmaktadır.

Arz-ı Me'vud ve İsrail'in Kıbrıs Oyunu

Güney Kıbrıs'la İsrail'in ilişkileri ve Türkiye'yi çevreleme siyaseti ile İsrail'in Arz-ı Mev'ud hayalinin Türkiye için birincil tehdit oluşturuyor. GKRY ile İsrail arasında ortak enerji projeleri kapsamında hızlandırılan ilişkiler, günümüzde askeri sahayı da kapsayacak şekilde genişletilerek güçlendirilmiştir. İsrail, adanın genelinde mülk edinme, nüfus artırma, örgütlenme, siyasi ve ticari bağlar tesis etme gibi birçok koldan varlık kuruyor. Bir kesim İsrail'in Kıbrıs'la kurduğu ilişkiyi "Vaat Edilmiş Topraklar/Büyük İsrail Projesi" çerçevesinde ele alırken bir kesim de Kıbrıs'ın sunduğu avantajlı maddi koşullar üzerinden birtakım değerlendirmeler yapıyor. İsrail, kurulduğu günden bu yana Kıbrıs'ın güneyinde bulunan Ağrotur ve Dikelya üslerinin varlığını desteklemiştir. Çünkü bu üsler vasıtasıyla ya ABD ya da İngiltere İsrail'e sürekli askeri destek sağlamıştır. Ayrıca Kıbrıs'taki İngiliz üsleri, İngiltere'nin bölgedeki stratejik çıkarlarını destekleme amacı taşımaktadır. Bu, doğrudur. Fakat İngiltere'nin bölgedeki stratejik çıkarlarından en önemlisi, İsrail'in güvenliği meselesi, şimdiye kadar göz ardı edilmiştir. Dolayısıyla İngiliz üslerinin İsrail'in güvenliğine sunduğu stratejik destek pek fark edilmemiştir. Halbuki Kıbrıs'taki İngiliz üsleri sayesinde İsrail, istihbarat toplama, bölgedeki deniz yollarını gözlemleme, izleme ve kontrol etme yeteneğini güçlendirdiği gibi en zor zamanlarında üslerden sağladığı askeri destekle bölgedeki askeri pozisyonunu da kuvvetlendirmiştir. Maalesef bu ayrıntı, Türkiye ve Kıbrıs'ta sürekli ıskalanmıştır. Günümüzde İsrail'in

Güney Kıbrıs'ı güvenlik sarmalı içerisine çekme stratejisiyle hareket ettiği su götürmez bir gerçek. Bu doğrultuda İsrail hükümetleri, bir taraftan Doğu Akdeniz krizi üzerinden pişirilen "Türkiye tehdidi" ile Rum tarafını kendi yanına çekmeyi başarırken diğer taraftan da "İran, Kuzey Kıbrıs'ı terör için kullanıyor" iddiasıyla Rum tarafını yeni güvenlik arayışları üzerinden kendine daha bağımlı hale getirmektedir.

İsrail'in "Türkiye'den gelen tehdide" karşı koyma kapsamında Güney Kıbrıs'a Demir Kubbe hava savunma sistemi satması, İsrail'in bu yolda kat ettiği mesafeyi göstermesi bakımından bir hayli dikkat çekicidir. Burada gözden kaçırılmaması gereken nokta ise İsrail ile Güney Kıbrıs arasındaki silah ticaretinin ABD yönetiminin geçtiğimiz yıl Kıbrıs'a silah satışına yönelik Amerikan ambargosunu kaldırma kararı sayesinde mümkün hale gelmesidir. Dolayısıyla ABD'nin Kıbrıs'a yönelik silah ambargosunu kaldırma kararının ardında İsrail'in olma ihtimali oldukça yüksektir. Bu bağlamda yine, Güney Kıbrıs'ın elindeki Rus tanklarını Ukrayna'ya devretmeye hazır olduğunu bildirmesinin itici gücünün Rum yönetiminin İsrail'den Merkava tanklarının satışına ilişkin aldığı söz olduğu akıllardan çıkarılmamalıdır. İsrail ayrıca Rumlara tehdidin İran ile KKTC arasında kurduğu "terör" ilişkisi ve de Kıbrıs'ta artan Yahudi nüfus üzerinden Kıbrıs'ın yeni "garantör" devleti olma amacı taşımaktadır; ki bu, İsrail'in Arzı Mevud hayali ile örtüşen bir stratejidir.^[1]

[1] <https://www.star.com.tr/acik-gorus/kibristaki-ingiliz-usleri-israile-hizmet-ediyor-haber-1839322/>